

Krijgsgevangen in Rusland

In november en december 1812 namen de Russen in het westen van het toenmalige Rusland ongeveer 165 000 napoleontische militairen krijgsgevangen, onder hen zeker 4 en vermoedelijk 6 Paalse lotelingen, waarvan er geen enkele teruggekomen is.

Naam	Voornaam	Regiment & stam n° (jaar)	Hun lot
FONTIJN	Jan Mathias	17 ^{de} RI, n° 7107 (1808)	Vermist (1812)
HOUBEN	Jan	48 ^{ste} RI, n° 5676 (1809)	Vermist (1812)
PAULS	Peter	48 ^{ste} RI, n° 3830 (1807)	Vermist (1812)
PIJPERS	Willem	48 ^{ste} RI, n° 2271 (1806)	Vermist (1812)
SCHRIJVERS	Jan	17 ^{de} RI, n° 7387 (1808)	Vermist (1812)
VANWETSWINKEL	Frans	17 ^{de} RI, 6558 (1809)	Vermist (1812)

Zij bevonden zich in een betrekkelijk kleine zone die al zwaar was getroffen door de oorlog. Dit dwong de Russen om krijgsgevangenen naar het achterland te laten marcheren. Voor krijgsgevangen officieren regelden ze vervoer per koets of slee. Uiteindelijk kwamen heel wat krijgsgevangenen aan de benedenloop van de Wolga terecht, in plaatsen als Kazan en Saratov die niet te lijden hadden gehad onder de oorlogshandelingen. Maar de meeste krijgsgevangenen bereikten hun bestemming nooit. De mars van meer dan 1 000 km in de winterkou werd hen fataal. De Kozakken doodden met hun lansen elke krijgsgevangene die vanwege uitputting de colonne niet langer kon volgen.

Het Russische beleid was tegenover krijgsgevangenen op papier voorbeeldig. Tsaar Alexander stelde aan elke krijgsgevangene een dagvergoeding ter beschikking. Van dit bedrag moesten de krijgsgevangenen voeding en kleding bekostigen. Officieren ontvingen een bedrag waarvan zij royaal eten konden betalen, luitenants en kapiteins kregen een ½ roebel per dag, hogere officieren nog meer. Voor gewone soldaten was de vergoeding van 12 kopeken onvoldoende om van te leven. Zij moesten werken voor de kost. Soldaten die een ambacht kenden, waren daarbij beter af.

In de praktijk kwam er van dit beleid niet veel in huis, het ontbrak aan organisatie en de wil om het uit te voeren. Het Russische leger was helemaal niet voorbereid op de komst van grote aantallen krijgsgevangenen. Er waren ook vrouwen bij, wasvrouwen, kokkinnen & prostituees, sommigen hadden zelfs kinderen bij.

Daardoor was er chaos en gebrek aan elementaire hulp, met schrikbarende sterftcijfers als gevolg. Russische officieren hielden ook onvoldoende toezicht op de wijze waarop kozakken, leden van milities en boeren de krijgsgevangenen behandelden. Wandaden waren aan de orde van de dag.

Niet alleen uitputting en ziekten eisten hun tol. De kozakken die de napoleontische militairen krijgsgevangen namen, beroofden hen van alles wat waarde had, inclusief kleren, hoofddekseel en schoenen. Tijdens de extreme vrieskou, lieten ze de krijgsgevangenen zich poedelnaakt uitkleden, waarna ze hun niet meer dan een vod als kleding gaven. Dagenlang gaven de kozakken de krijgsgevangenen geen eten, terwijl ze hen 's nachts lieten bivakkeren in de sneeuw, vaak zonder hen in de gelegenheid te stellen om een vuur aan te steken.

Sommigen kozen voor een andere uitweg uit de benarde situatie, ze namen dienst bij de vijand. Volbloed Fransen konden geen gebruik maken van deze mogelijkheid, wat mede verklaart waarom zij minder overlevingskansen hadden dan buiten Frankrijk geboren krijgsgevangenen, zoals Belgen & Hollanders.

Zodra een militair in Rusland krijgsgevangen was genomen, was schriftelijk contact met het vaderland nagenoeg uitgesloten. Over de vijandelijke linies heen was er geen regulier postverkeer mogelijk. Na de bevrijding van onze gewesten in november 1813 veranderde deze situatie. Het briefverkeer werd hervat.

Niet in Frankrijk geboren krijgsgevangenen kregen ook eerder toestemming om huiswaarts te keren dan Franse krijgsgevangenen, die pas mochten vertrekken na de Vrede van Parijs van 30-05-1814.

Kozakse ruiter

1 000 km te voet door de sneeuw bij -30 °C of kouder

48ste Infanterieregiment

Zes Paalse lotelingen maakten deel uit van dit regiment.

Naam	Voornaam	Stam n° (jaar)	Hun lot
Houben	Jacques	3497 (1807)	† Stettin, Pruisen (1807)
INTHOF	Pierre Jean	?	† Antwerpen (1806)
LETEN	Jean	3307 (1807)	† Middelburg, Zeeland (1811)
DEPAUL	Pierre	3830 (1807)	Vermist (1812)
PYPERS	Guillaume	2271 (1806)	Vermist (1812)
TIMMERMANS	Jean Gerard	3308 (1807)	Veteraan (1807)

Het regiment is ontstaan uit het in 1610 opgerichte *régiment de Beaumont* dat na talrijke naamswijzigingen op 01-01-1791 het 48ste Infanterieregiment werd. Het nam deel aan de invasie van Holland (1794-1795) en van een deel van Duitsland (1798-1800).

Tijdens de Napoleontische oorlogen nam het regiment deel aan :

- De Slag bij Austerlitz, Oostenrijk of de Driekeizersslag op 02-12-1805

Napoleon neemt na de Slag bij Austerlitz de overgave van het Oostenrijkse leger in ontvangst (op de achtergrond de stad Ulm)

- De Pruisisch-Oostenrijkse veldtochten van 1805-1809 als onderdeel van het 3de Korps van de *Grande Armée* met o.a. de veldslagen van Auerstedt (Pruisen) op 16-10-1806, Eylau (Oost-Pruisen) op 08-02-1807, Eckmühl (Beieren) op 21 & 22-04-1809 en Wagram (Oostenrijk) op 05 & 06-07-1809.

Slag bij Eylau

Slag bij Wagram

- De Russische veldtocht van 1812 als onderdeel van het 1ste Korps van de *Grande Armée* met de Slag bij Borodino (Rusland) op 14-09-1812 en de Slag aan de Berezina (Wit-Rusland) van 26 tot 29-11-1812.

Napoleon trekt terug uit Moskou

Napoleon steekt de Berezina over

- De oorlog in Duitsland van 1813 als onderdeel van het 13de Korps van de *Grande Armée* - *Elbe* met de inname & bezetting van Hamburg (Duitsland) van december 1813 tot mei 1814.
- De gevechten in België in 1815 met de Slag bij Ligny op 16-06-1815, twee dagen vóór de Slag bij Waterloo.

Napoleon bij de molen van Naveau te Ligny